

συμφοραὶ καὶ περιπέτειαι, θέλουσιν εἶσθαι ἱκαναὶ ν' ἀναστείλωσι καὶ τὴν πλέον ὀρμητικὴν κλίσιν σου· διότι οὐδεμία τῶν κομποπρεπῶν γυναικῶν δύναται νὰ ἀρνηθῇ (ἂν θέλῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν), ὅτι τὸ νὰ λησμονῇ τις τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἶναι τῶν δυστυχημάτων τὸ ἔσχατον (1).

Ἡ αἰδὼς εἶναι διάθεσις ἀπὸ τὴν ὁποίαν καρποφορούμεθα τὰ μέγιστα· μὴ συγχέῃς ὅμως τὴν αἰσχύνην μὲ τὴν αἰδῶ, καθότι ἡ μὲν αἰσχὺν διαταράττει μόνον τὴν ἡσυχίαν μας χωρὶς νὰ ῥυθμίσῃ τὰ ἔθνη μας, ἡ δὲ αἰδὼς μᾶς ἀποτρέπει ἀπὸ τὴν πράξιν τῶν αἰσχυρῶν διὰ τὸν φόβον τῆς ἀτιμίας· ἃς ὁμολογήσωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ διάθεσις αὕτη εἶναι τῶν γυναικῶν φίλος πιστότατος (2).

Μὴ νομίζῃς ὅμως ὅτι μόνη σου ἀρετὴ πρέπει νὰ ᾔῃαι ἡ αἰδὼς, ὥς πλεῖσται τῶν γυναικῶν νομίζουσιν, ἀγνοοῦσαι πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν καὶ θεωροῦσαι τὴν αἰδῶ ὥς ἐξαρκοῦσαν· διὸ καὶ ἀξιῶσι διὰ ταύτην καὶ μόνην νὰ ἀποκλείωνται ἀπὸ τὰ τῆς κοινωνίας χρέη, τὰ ἀναγκαῖα ἄλλως τε διὰ τὸν πολιτικὸν δεσμὸν, καὶ τὴν κατὰ χρέος ἐντιμον συνάφειαν, καὶ μόνον τοῦτο νὰ ᾔῃαι ἀτιμωρητὶ ἀλαζόνες καὶ φιλόσοφοι, ἀλλὰ ἔσο βεβαία ὅτι ἡ αἰδὼς οὐ μόνον τῶν λόγων σου καὶ τῶν πράξεών σου πρέπει νὰ προηγῇται, ἀλλὰ καὶ τὰ διαβήματά σου νὰ καθοδηγῇ καὶ τὰ βλέμματά σου νὰ διευθύνῃ καὶ τέλος ὅλην νὰ σὲ κοσμή καὶ περικαλλύνῃ. Πρώτη σου ὄθεν στολὴ ἃς ᾔῃαι ἡ κοσμιότης ἥτις εἶναι καὶ τοῦ αἰσχυροῦ περικάλυμμα καὶ τῆς καλλονῆς παραπλήρωμα.

Δὲν εἶσαι, φιλτάτη μου, φυσικῶν χαρίτων

(1) Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, εἰς τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔλεγε τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν γνωμικῶν τὸ «Γνωθὶ σαυτὸν». Ἰδοὺ τί λέγει καὶ ὁ Aguyard περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου. Femmes! ne l'oubliez point! la bonne tenue et la décence sont les sentinelles de votre vertu. Prenez garde au laisser-aller! du laissez faire il n'y a guère que l'épaisseur d'un fichu mal mis.

(2) La pudeur pare la beauté, comme la rosée embellit la nature (Labouisse). — Κινεζικὸν δέ τι ἀπόφθεγμα τοῦ σοφοῦ Λι-Χι ἀποφαίνεται οὕτω. — Ἡ αἰδὼς εἶναι ἡ ἀρετρία τῶν γυναικῶν.

ἄμοιρος ἀλλ' οὔσα ἐστερημένη καλλονῆς ὑπερφυοῦς ἀναπλήρωσον τὸ ἐλλειπὲς μὲ τὴν ἠθικὴν τῶν πράξεών σου διακόσμησιν. Εἰς τῶν ἀρχαίων λέγει· ἡ ὠραιότης εἶναι τυραννία συντομος καὶ τῆς φύσεως τὸ πρῶτον προδύμιον· φέρουσι δὲ αἱ ὠραῖαι ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν τὰ συστατικά τῶν γράμματα. Ἀληθῶς τὸ κάλλος ἐμποιεῖ αἰσθημα τέρψεως εἰς τὰς καρδίας μας προκαταλαχιδάνον αὐτάς· διὸ μὴ παραμελῇς τὰ φυσικά σου χαρίσματα, ἀλλ' ἐπιμελοῦ συνάμα ν' ἀποκτήσῃς καὶ πλεονεκτήματα ἐπέισακτα. Τὸ τυραννικὸν ὅμως τοῦ κάλλους ἐπὶ πολὺ δὲν διαρκεῖ, ἀλλ' ὡς ῥόδον ἀπανθεῖ καὶ μαραίνεται ἐν βραχεῖ, διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες αἱ μὴδὲν ἑ-ερον ἐκτὸς τῆς καλλονῆς κεκτημέναι εἰσὶ πτωχαὶ καὶ ἀθλιαὶ (1).

Πρὸς ὅσους δὲ τῶν ἀνδρῶν σοὶ προσκολλῶνται διὰ τὰ φυσικά σου θέλγητρα, δεῖξον φιλίαν χρηστοτήην καὶ ἄκακον ὥστε νὰ ἐλκύσῃς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐδραίας ἀρετῆς καὶ τῶν ἀξιοπρεπῶν προτερημάτων σου (2).

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΒΑΚΧΙΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΔΕ ΣΕΝ ΦΕΛΙΞ.

(Συνέχεια. — Ἰδε φυλ. Δ'.)

Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ Ἑσπερος μαρμαίρει ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ,

(1) Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔλεγον. Δύσμορφος εἶναι μᾶλλον ἢ καλὴ κακὴ. Γαλλικὴ δὲ τις παροιμία λέγει· ὁ μαργαρίτης ἀγνοεῖ τὴν ἀξίαν του· τὸ ἄνθος τὸ ἄρωμα του· διὰ νὰ ὑπερτερήσῃ τὸν μαργαρίτην καὶ τὰ ἄνθη νέα κόρη, ἀγνοεῖ τὴν καλλονὴν σου.

(2) Toutes les femmes pourraient être belles; il n'est pas de figure si irrégulière qu'elle ne puisse produire une impression agréable lorsque elle est animée par des pensées nobles et aimantes. Si la douceur n'est pas la première vertu de la femme, elle est peut-être son plus puissant moyen de bonheur. (V. Maquet.)

φορεῖον τι ἔβαινε βραδέως, ὑπὸ τεσσάρων φερόμενον Λιβουρνίων δούλων. Ἄλλοι δούλοι ἠκολούθουν, βαδίζοντες ἀνὰ δύο καὶ ἐν σιγῇ. Ἀνὴρ τις συνώδευσεν περὶ τὸ φορεῖον, πλησιάζων ἐνίοτε εἰς τὸ ἀργυροκέντητον παραπέτασμα ὅπως ἀποκριθῇ εἰς τὰς διαφόρους τοῦ κυρίου ἐρωτήσεις. Εἷς ἱερεὺς τοῦ Διὸς διέβη πλησίον τοῦ φορείου, φέρων εἰς τοὺς βραχίονάς του δύο σήμιον κριὸν ἀρνούμενον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Μάτην ὁ ἱερεὺς προσεπάθησε νὰ τὸν σύρῃ ἐκ τοῦ κέρατος· ὁ ἀπειθήν κριὸς ἐφαίνετο μὴ συγκατατιθέμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν πόλιν ἢ φερόμενος ὑπὸ τοῦ θύτου· καὶ ἐν τούτοις, πάλιν ἐλάκτιζε διὰ τῶν ποδῶν καὶ κατέβαλεν ἀγῶνας ἱκανοὺς νὰ ἀνατρέψωσιν ἀνδρὰ ἥττον εὐρωστον τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ Καπιτωλίου. Τοῦτο ἰδὼν, ὁ ἐν τῷ φορείῳ ἄρχων διέταξε τοὺς φορεῖς αὐτοῦ νὰ σταθῶσι, καὶ εἶπεν εἰς τὸν βαστάζοντα τὸν κριόν.

— Μέγας εἶναι ὁ κόπος σου! Θέλεις ἕνα τῶν δούλων μου ὅπως σὲ βοηθήσῃ νὰ δαμάσῃς τὸν νέον τῦτον Βάρβαρον;

— Εὐχαριστῶ! ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς ὑποκλινόμενος. Ἐάν ἡ Ῥώμη ἐδάμασε τὸν κόσμον ὁ λόκληρον, εἰς ἱεροθέτης θὰ δαμάσῃ εὐκόλως τὰς δυνάμεις ἐνός κριοῦ.

— Ἀλλὰ τί τῷ ἔκαμες δυνάμενον νὰ τὸν παροργίσῃ τόσον; ἐπανέλαβεν ἡ φωνὴ ἐκ τοῦ φορείου.

— Οὐδὲν πλέον τοῦ συνήθους. Τὸν συνέλαβον ἐντὸς τῆς μάνδρας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρώτων του, ναι τὸ ὁμολογῶ, ἀλλὰ διατί; Διὰ νὰ τὸν θυσιάσω εἰς τὸν Δία. Καὶ ὁ ἄφρων οὗτος τὸ μωρὸν τοῦτο κέρας, δὲν ἐννοεῖ τὴν τοιαύτην τιμὴν. . . . Ἰδέ τον, λακτίζει καὶ μὲ παίει διὰ τῶν κεράτων.

— Ἀλλὰ, ἐπανέλαβεν ἡ φωνή, ἔσο εἰλικρινής. Τί εἶναι προτιμώτερον, νὰ ἀποθάνῃ τις ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ βωμοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς, εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἢ νὰ ζήσῃ ὑπὸ τὴν στέγην τῆς καλύβης του πλησίον τῶν ἐρώτων του;

Οἱ κριοὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι προτιμώτερον τὸ δεύτερον, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς γελῶν.

— Ἀ! ἔκραξεν ἐκ τοῦ φορείου ἡ φωνή, εἴμαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ κατὰ τι κριὸς; διότι, τῇ ἀληθείᾳ, σκέπτομαι ὅπως τὸ μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν βραχιόνων σου σφιδάζον κερασφόρον ζῶον.

Ὁ ἱεροθύτης ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδὸν του· ἀλλ' ὁ κριὸς ἀπηλλάγη τῶν ἐχθρῶν χειρῶν, καὶ ἔφυγε σκιρτῶν διὰ μέσου τῆς

πεδιάδος. Μάτην ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς ἀνέσυρε τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ καὶ ἔδραμε κατόπιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ. Ὁ ἐραστὴς τῶν λευκῶν ἀμνάδων ὑπερεῖχε κατὰ τὴν ταχύτητα, ὠθούμενος ὑπὸ τῆς θερμῆς πνοῆς τῆς ἐλευθερίας.

— Ἐπίστρεψον, ἐπίστρεψον, Καπιτώλιε φίλε μου! ἐφώνησεν ὁ κύριος τοῦ φορείου. Ἄφες αὐτὸν νὰ ἀνακτήσῃ τοὺς ἀγροὺς, τὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας· εἶναι κριὸς ἡρωϊκός, εἶναι ἐραστής, εἶναι συνετός. Ἦθελες τῷ ἐπιχρυσώσῃς τὰ κέρατα, ἤθελες τὸν στέψῃς μὲ ἄνθη, καὶ ἀκρολούθῃς ἡ ἱερὰ μάχαιρα ἤθελες τῷ ἀνατινάξῃς τὸ αἷμα ἐκ τοῦ αὐχένος. Τὰ σπλάγχχνα του ἠθέλον ἀποκαλύψει τὸ πεπρωμένον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ κόσμου. . . Ὅποιός, τῷ ὄντι τιμὰς τῷ ἐπιφυλλάσσοντι! Ἀλλ' ἰδοὺ αὐτὸς τρέχων εἰς τὰς ἐρήμους, ἰδοὺ αὐτὸς προτιμῶν τοὺς τραχεῖς βράχους τῶν θείων ἡδονῶν. . . . Ἄφες αὐτὸν, ἱερεῦ, φίλε μου· καὶ, ὡς αὐτὸν εἶθε νὰ ἄφηνον ὁμοίως ἐν εἰρήνῃ τοὺς πτωχοὺς θνητοὺς τοὺς ἀγαπῶντας μᾶλλον τὴν ἐλευθερίαν ἢ τὴν δόξαν τοὺς παθοῦντας μᾶλλον ἐν ἐρωτικῶν βλέμμα ἢ τὰς χειροκροτήσεις ὁλοκληρίου λαοῦ. Ὑγίαινε, ἱεροθύτα τοῦ Φλαμενίου! Ζήτησον κριοὺς ἥττον ἐναντιούμενους εἰς τὰς θείας τιμὰς.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸ φορεῖον ἐξακολούθησε τὴν ὁδὸν του. Ἡ νύξ ἐξέτεινεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς πᾶσαν τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτῆς λαμπρότητα. Αἱ δροσεραὶ αὔραι ἔπνεον, καὶ ὁ κύριος καὶ οἱ δούλοι ἐμεθύσκοντο ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ὁσμῆς τῶν ἀνθισμένων ἐλαιῶν καὶ τῶν ἀγρίων ῥοδῶν. Ὀλίγα μίλια μακρὰν τῆς ἐπιταφίου πυραμίδος ἦν συναντᾷ τις παραπορευόμενος πῆν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, τὸ φορεῖον διατάχθη νὰ σταθῇ. Νεανίας δέ τις περιδεβλημένος τήθεννον πιδήρη κατήλθε τοῦ φορείου, καὶ, στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἀπελευθέρου τινὸς ἐβάδισε πρὸς τι μικρὸν δάσος πιτύων. Οἱ δούλοι ἐστάθησαν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως περιμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου. Ὁ νέος, λοιπὸν οὗτος, ἦτο ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας Μάρκελλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ εὐνοουμένου του καὶ ἱατροῦ του Ἀτιδος.

Ἀφικθέντες παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους ἔστησαν πλησίον βωμοῦ τινος ἀφιερωμένου εἰς τὰς Δρυάδας. Ὁ Μάρκελλος ἐρειδόμενος ἐπὶ τινος λίθου, διέτρεχε διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς κυανοχρόους κόλπους τῶν πέριξ λοφίσκων. Ὑψαύχενες ἀλόαι βλαστάουν τῇδε κάκεισε ἔ-

σειον τὰς ὑπὸ πλατυπετάλων ἀνθέων ἐστερμύνας κορυφάς των. Ἦθελεν εἶπει τις ὅτι εἰσὶ φαντάσματα συνδιαλεγόμενα μεταξύ των. Ὁ Μάρκελλος ἐστράφη πρὸς τὸν Ἄτιν, καὶ τῷ εἶπε.

— Ἡ Λύδα δὲν θὰ ἔλθῃ!

— Σοὶ τὸ ὑπεσχέθη, Καίσαρ.

— Ἄλλ' εἶναι γυνή, ὧ προσφιλέστατέ μοι ἀπελεύθερε!

— Ἴσως αἱ Βακχίδες ἔχουσι περισσοτέραν εἰλικρίνειαν ἢ σωφροσύνην καὶ λογικόν.

— Μὴ ὑβρίζῃς αὐτὴν οὕτω, Ἄτις. Ἐάν τὴν ἐβλεπες! Ὁμοιάζει τὴν κυνηγετικὴν Ἀρτεμιν!

— Οἱ θεοὶ νὰ μὲ φυλάξωσι ἀπὸ τοῦ νὰ κρίνω πρὶν ἢ γνωρίσω. Ἄλλ' ὅμως μία ἱερεία τοῦ Βάκχου διατρέχουσα τὰς πεδιάδας μετὰ τῶν ὀπαδῶν τοῦ φιλελευθέρου Θεοῦ. . .

— Πολὺ καλὰ Ἄτις καὶ ἐγὼ δὲν ἐσκέφθην τὰ αὐτὰ ὅτε τὴν κατεδίωκον διὰ μέσου τῶν βράχων. Ἀλλὰ πόσον ἡσχύνθη διὰ τὴν ἀπατηλὴν κρίσιν μου, ὅτε ἡ εὐγενὴς αὕτη ἱερεία, ἐμπέσουσα εἰς τοὺς βραχίονάς μου, μοὶ προσέφερε τὸ στέμμα τῆς καὶ μὲ ἐκέτευσεν νὰ τὴν σεβασθῶ.

— Ὁ Μάρκελλος ἐγείνεν ἐρωτόληπτος

— Δι' ὅλην τοῦ τὴν ζωὴν.

— Ὁ Μάρκελλος ἐδαμάσθη ὑπὸ μιᾶς βακχίδος;

— Καὶ καυχᾶται διὰ τοῦτο.

— Ὁ Μάρκελλος θὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐρωμένην του;

— Ὁχι, Ἄτις, ὄχι βεβαίως, ἀλλὰ σύζυγόν του διὰ νομίμου γάμου.

— Καίσαρ, εἶσαι ὁ κληρονόμος τοῦ χρυσοῦ στέμματος.

— ὦ! πόσον τὸ στέμμα τοῦτο ἤθελεν ἀπαστράπτει περὶ τὴν ὥραίαν καὶ μέλαιναν τῆς Λύδας κόμην!

— Ἐλεος, κύριέ μου! Ἐπίτρεψον εἰς τὸ λογικὸν τὸν γηραλέον τοῦτον τοῦ ἀνθρώπου φίλον, νὰ ἔλθῃ πρὸς σέ καὶ νὰ σοὶ δώσῃ τὴν πατρικὴν του συμβουλὴν.

— Ἐλεος, ἰατρέ μου! ζήτησον ἀκεσφόρα βότανα κατασκευάσον θεραπευτικὰ φάρμακα διὰ τὴν υἰεὶάν μου, καὶ ἐπικαλέσθητι τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν θεὸν τοῦ Κλ. . .

— Φεῦ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ περίλυπος Ἄ

τις. Ἡ Λύδα αὕτη θὰ ᾔδει ἀναμφιβόλως μάγισσα, καὶ τῷ ἔδωκε ἐπικίνδυνον φίλτρον.

Ἐλαφρὸς θρούς ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τὸν βωμὸν πυκνοῦ φυλλώματος καὶ ὁ Ἄτις ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐξερχομένην τῆς χλοερᾶς συστάδος τὴν ὥραϊαν δρυάδα, προστάτριαν τοῦ μέρους ἐκείνου. Ὁ Μάρκελλος ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὰς χεῖράς τῆς. Ἡ θεὰ τῆς νυκτὸς ὑπεχώρησεν ὀλίγα βήματα, καὶ ἐσταύρωσε μεγαλοπρεπῶς τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους.

— Ἴδού ἐγὼ, εἶπε. Ἦλθον μακρόθεν, τὸ βλέπεις κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ἣν σοὶ ὑπεσχέθη καὶ εἰς τὸν ὠρισθέντα τόπον. Μὲ ἔσωσες τοῦ χειμάρρου, καὶ εἰσήκουσες τῆς αἰδήμονος αἰχμαλώτου σου. Σοὶ ὀφείλον δεῖγμα εὐγνωμοσύνης. Σοὶ τὸ ἔφερον. Λάβε τὸ τὸρρευτόν τοῦτο κύπελλον ἔργον καλλιτέχνου κρητός. Ἐχει διπλοῦν πυθμένα· δύναται νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ εἰς φαιδράς ἐορτάς καὶ εἰς τι τελευταῖον πένθιμον συμπόσιον, εἴαν ποτε μισήσῃς τὰς ἀλγυδιόνας τοῦ βίου, καὶ θελήσῃς νὰ μεταβῇς εἰς τὰς εἰρηνικὰς τῶν σκιῶν χώρας. Ὁ ἀπόκρυφος πυθμὴν τοῦ κυπέλου τούτου περιέχει δηλητήριον θανάσιμον, ὅπερ διὰ μυστηριώδους τινὸς ἐλατηρίου, δύναται νὰ ἀναμιχθῇ μετὰ τοῦ ἐν τῷ κύλικι οἴνου. Ἴδού τί ἔχω νὰ σοὶ προσφέρω, διότι ὑψηλὸν πρὸς σέ τρέφω σεβασμόν, ὧ νέε Ῥωμαῖε! τοῦ ὁποῖου ἀγνώω ἐν τούτοις καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν οἶκον.

Ὁ Ἄτις οὐδόλως ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, διότι ὁ Μάρκελλος τῷ εἶχε νεύσει νὰ ἀπομακρυνθῇ. Ὁ νέος Καίσαρ ἔλαβε τὸ κύπελλον ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ὥραϊας ἱερείας, καὶ τὴν ἀπεκρίθη μετὰ λυπηροῦ μειδιάματος.

— Τὸ δῶρον εἶναι ἄξιον σοῦ. Ἀναφλέξασα ἐντὸς τοῦ στήθους μου καταστρεπτικὸν πῦρ, θέλεις νὰ μοὶ παρέξῃς μέσον ὅπως ἀπαλλαγῶ τοῦ πόνου μου.

— Ἐ! καὶ τί κακὸν σοὶ προύξενῃς ἢ δύναμαι νὰ σοὶ προξενήσω; ἀπάντησεν ἡ Λύδα. Σὺ εἶσαι νεανίας τῆς πόλεως, ἴσως τετυφωμένος καὶ ἄσωτος πατρικίας, ἴσως ἄρχων πλούσιος καὶ ἀδυσώπητος. . . Ἐγὼ, δὲν εἶμαι εἰμῆπτωχὴ κόρη τῶν ἐρήμων, ἀθλία βακχίς, διατρέχουσα τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας, καὶ διερχομένη τὸν πλάνητα βίου μου, ψάλλουσα ᾠσματα εἰς τὸν θεὸν Βάκχον καὶ μεθυομένη ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀέρος.

— Λύδα, εἶπεν ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας, διατί

δὲν ἠθέλησας νὰ κατέχῃς ἄλλην τινὰ θέσιν εἰς τὸν εὐρὺ τοῦτον κόσμον.

— Διατί; ἀπεκρίθη ἡ ἱέρεια τοῦ Βάκχου κινήσασα τὴν κεφαλὴν. Ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο, ἔχω τοὺς μυστικούς μου λόγους.

— Ἐὰν ἐκεῖνος ὅστις σοὶ ὁμιλεῖ, προσέθεσεν ὁ Μάρκελλος, ἦτο εἰλικρινὴς ὥς ἡ θεὰ Ἀλήθεια καὶ πιστὸς ὥς τὸ βέλος εἰς τὴν χεῖρα ἐπιτηδείου τοξότου; . . .

— Τότε, δὲν θὰ ἀνῆκες οὕτε εἰς τὴν γενεάν τῶν Πατρικίων, δέχοιντο ἡ βακχίς σεῖουσα τὸ πρᾶσινον αὐτῆς στέμμα.

— Ἐὰν σοὶ ὑποκρίνομαι περὶ τοῦ ἔρωτός μου ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἥρας; ἐὰν προσφέρων σοὶ τὴν ψυχὴν μου ὁλόκληραν, ἐπέκαλουμεν ὥς μάρτυρας τὴν σκιάν τοῦ πατρός μου καὶ τὴν τοῦ θεοῦ Ἰουλίου, προστάτου τῆς πόλεως καὶ τῶν Καπιτωλίων αὐτῶν; . . .

— Θὰ ἔλεγον νεανίσκε! ὅτι φοβεροὺς ἐπιχειρεῖς ὅρκους.

— Καὶ ἐὰν ἐτήρουν πιστῶς τοὺς τρομεροὺς τούτου ὅρκους; . . .

— Θὰ ἦσο θνητὸς δίκαιος καὶ εὐσεβής.

— Ἐ λοιπόν! Λύδα ἐὰν ἦμην ὁ θνητὸς ὃν εἶπες; . . .

— Θὰ σοὶ ἔλεγον τότε: Πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν τῆς Ῥώμης, ζήτησον μετὰ τῶν μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ φημιζομένων οἰκογενειῶν, παρθένον ἀξίαν σου, καὶ ὁδήγησον αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς εἰς τὸ θυσιαστήριον νομίμου γάμου.

— Λύδα! ἀπηνῆς Λύδα! δὲν ἐννοεῖς ὅτι σὺ εἶσαι ἡ παρθένος ἣν ἐξέλεξας;

— Νεανίσκε, εἶμαι Λύδα ἡ βακχίς.

— Θὰ γείνης ἡ σύζυγος τοῦ Μαρκέλλου, υἱοῦ τῆς Ὀκταβίας καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου; ἢ ὁ Μάρκελλος θὰ ἀποθάνῃ ἀναλισκόμενος ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ ἔρωτός σου μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου τοῦ κυπέλλου σου.

— Μάρκελλος! ἐφώνησε Λύδα ἡ ἱέρεια. Ὁ Μάρκελλος θὰ νυμφευθῇ κόρην ἐκ τοῦ γένους τῶν Πατρικίων, καὶ θὰ ζήσῃ μετ' ἐκείνης περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τιμῶν καὶ φαιδρῶν τέκνων. Ὑγίαινε, φίλτατε, ὁ εὐνοούμενός σου κατασκοπεύει τοὺς λόγους ἡμῶν, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ φωτοβόλος Φοίβη, ἰδοὺ κρύπτει ἤδη τὸ ἀργυροῦν αὐτῆς κέρας εἰς τοὺς ἀτμούς τοῦ ὀρίζοντος.

— Λύδα, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὸ ὄνομα τῶν θεῶν ὅλων· μίαν ἀκόμη λέξιν ἐκ τῶν θελκτικῶν χειλέων σου. . .

Ἡ ὀπτασία ἔφυγεν εἰς τὰς πυκνάς τῶν φυλαμάτων συστάδας. Ὁ Ἄτις ἐπανήγαγε τὸν μαινόμενον κύριόν του εἰς τὸ περιμένον αὐτοὺς πορεῖον.

Γ'.

Ἡ Ὀκταβία ἐγκατέλειψε τὴν Ῥώμην, τῆς ὁποίας ἡ διαμονὴ κατέστη μισητὴ εἰς τὸν ἀσθενῆ υἱόν της, καὶ διῆλθεν ἡμέρας τινάς εἰς Λανούδιον, εἰς τὸν ἐξοχικὸν οἶκον Καίσαρος Αὐγούστου τοῦ ἀδελφοῦ της. Ἀλλ' ὁ Μάρκελλος ἐπιθυμῶν αἰείποτε ἀπλήστως νὰ βλέπῃ νέους ὀρίζοντας, τὴν ἐπεισε μετ' οὐ πολὺ νὰ ἀφήσωσι τὴν Σαβίνην, καὶ ἐπειδὴ ὁμίλει συνεχῶς περὶ τῆς Βαίης καὶ τῶν κυανῶν αὐτῆς ὑδάτων, ἡ Ὀκταβία μετέβη ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ. Ὀλόκληρος σχεδὸν μὴν παρῆλθεν ἀπὸ τῆς εἰς Βαῖαν ἀφίξεώς των. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἠδυνήθησαν νὰ συμβουλευθῶσιν ὅλα τὰ μαντεῖα τῆς Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ τῆς μυστηριώδους νόσου ἣτις ἔτληκε τὸν νέον Καίσαρα. Οἱ ἱερεῖς τῆς Πρενέστης ἐκήρυξαν συμφῶνως τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν βιβλίοις, ὅτι ὁ Μάρκελλος ἴσως ἐδήχθη κοιμώμενος ἐντὸς κήπου ὑπὸ τῶν ἰοδόλων ὁδόντων μικροσκοπικῆς τινος ἐχίδνης, καὶ διέταξαν καθαρτήρια λουτρά, καὶ πλείστας θυσίας εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν. Ἡ Σιβύλλη τῆς Κύμης ὑπεστήριζεν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας ὑβρίσεν ἴσως ἀπερισκέπτως θεότητά τινα πλανωμένην εἰς τὰ δάση ἢ ἐπὶ τῶν θαλασσίων ἀκτῶν, καὶ ἡ Σιβύλλη πρὸς ἐξιλέωσιν ἐζήτησε χρυσὴν λυχνίαν καὶ χαλκοῦν Κορινθιακὸν τρίποδα διὰ τὸ ἄντρον αὐτῆς. Ὁ Δελφικὸς Ἀπόλλων ἀπεκρίθη ὅτι ὁ κληρονόμος τοῦ κράτους, τότε ἤθελε θεραπευθῇ τῆς δεινῆς αὐτοῦ νόσου, ὅταν ἡ Ῥώμη ἤθελεν ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ναὸν τῶν Δελφῶν ὅλα τὰ πλούτη ὅσα τῷ διήρπασε. Τέλος, τὸ μαντεῖον τῆς Ἐπιδαύρου ἔστειλε σωτήριόν τι φίλτρον εἰς τὸν νέον τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου ἀνεψιόν, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν ἐζήτησε νὰ διατάξῃ ἡ Ῥωμαϊκὴ Σύγκλητος πρὸς ὄφελος τῆς εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν καθιερωμένης πόλεως, τὴν ἀνόρθωσιν τῶν πολλῶν πανηγύρεων καὶ ἀγώνων, πηγὴν τοῦ πλοῦτος τῆς πόλεως ταύτης. — Φεῦ! ἕκαστος Θεὸς ἕκαστη πυθία, ἕκαστος ἱερεὺς, ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνηγόρει ὑποθέσεως, καὶ μόνον τὸ αἰσχρὸν καὶ τυφλὸν συμφέρον ἐδίδεδε τοὺς χρησμούς. Ἐν τούτοις, ἡ Ὀκταβία οὔτε δῶρων,

οὔτε θυσίων ἐφείσθη. Μήτηρ εἰς ἄκρον φιλόστοργος, τρίς ἤθελε δώσει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ζωὴν, ὅπως τὸ ὠχρὸν τοῦ υἱοῦ τῆς πρόσωπον ἀναλάβῃ τὸ ἄνθος ἐκεῖνο τῆς νεότητος ὅπερ ἄλλοτε τὸ καθωράιζε. Ἀλλ' ὥς πᾶσα ἐμπαθὴς γυνὴ ὑπέκυψεν εἰς τὰς προκαταλήψεις τῆς καὶ ἐν τῇ δυσμενείᾳ τῆς κατεδίωξε μανιωδῶς τὸν Ἄτιν, ὅστις τὸ πᾶν ἔσωε ἡδύνατο νὰ σώσῃ. Ὁ ἀπελεύθερος διὰ Καισαρικοῦ διατάγματος παρεγράφη τῆς Ἰταλίας καὶ παρὰ τῷ νέῳ ἀσθενεῖ ὤρίσθη ὁ ἰατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἦτο βεβαίως ἀνὴρ σοβαρὸς, ἰατρὸς μεμνημένος εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίως, καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ Ἑρμοῦ καὶ Ἱπποκράτους. Ἐξεπαιδεύθη καὶ ἐδίδαξεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Κανόπην, Δαριασκὸν, Κόρινθον, Ἀθήνας, Καρχηδόνα καὶ Ῥώμην. Ἠδύνατο νὰ ὠνομάσῃ ὅλα τὰ βόταννα τοῦ Νείλου, τοῦ Καυκάσου, τοῦ Πίνδου, τῶν Ἀλπεων καὶ τῶν ὀρέων τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ χεὶρ τοῦ ἦτο ἀσφαλὴς καὶ ὁ ὀξύδερκεϊαν ἀετοῦ κεκτημένος ὀφθαλμὸς του ἐδυθίζετο εἰς τὰς ἀβύσσους τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ, ὅποια ἀθλιότης! ὁ θεὸς οὗτος τῆς ἱατρικῆς σπουδάζων νύκτα καὶ ἡμέραν, τὸ ἀσθενὲς τοῦ Μαρκέλλου σῶμα, οὐδέποτε διανοήθη νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του καὶ εἰς τὴν τραυματισμένην αὐτοῦ ψυχὴν.

Ἡμέραν τινα εἶπεν εἰς τὴν Ὀκταβίαν.

— Πρέπει νὰ πορευθῶμεν εἰς τὰς ἄκτας τῆς θαλάσσης καὶ ζητήσωμεν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν κυμάτων κυλιομένης ψάμμου ἐρυθρὰν τινα, ὡς ἡ πορφύρα, κογχύλην, κυανὰς φέρουσας ζώνας. Ἡ κογχύλη αὕτη περιέχει σάρκα ἡδεῖαν καὶ τρυφεράν.

— Ταύτην θὰ μεταχειρισθῶ δι' ἱαματικόν τι ποτόν, καὶ ὁ ἀσθενὴς θὰ θεραπευθῇ.

Ἡ Ὀκταβία, συνοδευομένη ὑπὸ πληθὺς δούλων γυναικῶν, ἔδραμεν ἡ ἰδία ἐπὶ τῶν ὠραίων τοῦ κόλπου παραλίων καὶ δραστηρίως ἤρξατο ἀναζητοῦσα τὸ σωτήριο κογχύλιον. Ἦτο σπάνιον. Ἡ μήτηρ τοῦ Μαρκέλλου πολλάς διήνυσεν ὥρας βαδίζουσα ἐπὶ τῶν ἁμῶν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα προσηλωμένους ἐπὶ τῶν κιτρίνων αὐτῶν πτυχῶν καὶ ἐπὶ μυριάδος θαλασσίων ὀστράκων. Καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα ἔδυε, τόσον ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐθλίβετο καὶ καθήσασα μόνη παρὰ τινι δυστάδει φοινίκων, ἐκλαίει, πᾶσαν ἀπολέσασα ἐλπίδα. Αἱ γυναῖκες αὐτῆς ἦσαν μακράν. Μία μόνη ἐπλησίασεν εἰς τὴν μητέρα τοῦ Μαρκέλλου ἡ

Ὀκταβία δὲν ἀνεγνώρισεν αὐτὴν ποσῶς καὶ τὴν ἠρώτησε. Ἡ γυνὴ δ' αὕτη, ἥτις ἦτο νέα καὶ ὠραία ἀπεκρίθη.

— Ἠρώτησα τὰς θεραπαινίδας σου τί ζητεῖς ἐπὶ τῶν θαλασσίων τούτων ἄκτων. Ἰσως δύναμαι νὰ σοὶ ὑπηρετήσω!

— Ἀ! ἔλεος, ὠραῖον τῆς Καμπανίας τέκνον, ἐφώνησεν ἡ Ὀκταβία, δεῖξον μοι τὸ κογχύλιον περὶ οὗ αἱ γυναῖκες μου θὰ σοὶ ἐλάλησαν, καὶ θὰ σοὶ δώσω τοσαῦτα κοσμήματα, ὥστε νὰ καταστῇς ἡ χαρὰ τοῦ συζύγου σου καὶ τῆς μητρὸς σου.

— Ἴδου αὐτὸ, εἶπεν ἡ ξένη δίδουσα εἰς τὴν Ῥωμαίαν γυναῖκα, πορφύραν κογχύλην διατεμνομένην ὑπὸ κυανοχρόων ῥάβδων, τὴν ὅποιαν εἶχε συλλέξει ὀλίγον ἀπωτέρω.

Ἡ Ὀκταβία ἤρπασε τὸ κογχύλιον, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτῆς ἠθέλησε νὰ περιπτύχῃ τὴν νεάνίδα. Ἀλλ' ἐκείνη μετὰ σεβασμοῦ καὶ μεγαλοπρεπείας ἐνταυτῷ, εἶπε πρὸς αὐτήν:

— Ἔσο ἦττον ὀξεῖα εἰς τὰς ὁρμὰς τῆς εὐγνωμοσύνης σου Πατρικίᾳ Ὀκταβία. Ἐχεις τὸ κογχύλιον, ἀλλ' ἡ ὑγεία, ἡ ὑγεία ἦν τόσον ποθεῖς, ποῦ εἶναι;

— Θὰ ἔλθῃ αὐρίον βεβαίως, εἶπεν ἡ Ῥωμαία γυνή. Ὁ ἰατρὸς τοῦ Καίσαρος εἶναι ὁ σοφὸς τῶν σοφῶν, ὁ ἐπιστήμων τῶν ἐπιστημόνων.

— Φέρε λοιπὸν μετὰ σοῦ τὸ ἱερὸν τοῦτο κογχύλιον, ὑπέλαβεν ἡ νεάνις, καὶ ἄσπασεν ἐκ μέρους μου τὸν βασιλέα τῶν ἱατρῶν, τὸν ἐφάμιλλον τοῦ θεοῦ Ἀσκληπιοῦ.

— Σὺ ἦτις μειδιάς ἐνῷ ἐγὼ θρηνῶ, προσέθετο ἡ Ῥωμαία, τίς εἶσαι σκληρὰ κόρη; . . .

— Εἶμαι ἐξ ἐκείνων αἵτινες τοσαῦτα ὑπέφερον, εἶπεν ἡ ξένη, ὥστε οὔτε ἡ χαρὰ οὔτε ἡ δυστυχία τοῦ ἄλλου δύναται νὰ ταῖς ἀποσπάσῃ ἓνα στεναγμόν ἢ μίαν εὐχὴν.

— Ἀ! τί λέγεις; ἐφώνησεν ἡ Ὀκταβία. Ἐνῷ ὁ υἱός μου θνήσκει μένεις ἀπαθὴς ὡς ψυχρὸν ἄγαλμα, σὺ! . . . Εἶσαι λοιπὸν ἀσεβής; . . . Ἐφρόνεις τὸν πατέρα σου ἢ τὸν σύζυγόν σου;

(Ἐπεται τὸ τέλος).